

Virové neuroinfekce v dětském věku

MUDr. Renata Kračmarová

Klinika infekčních nemocí, FN a LF Hradec Králové

Současný ústup frekvence bakteriálních meningitid, ke kterému dochází v posledních letech, není patrný u virových neuroinfekcí. I když většina z nich má zpravidla benigní průběh, patří v dětském věku k obávaným onemocněním už proto, že jsou spojeny s poměrně dlouhou hospitalizací a invazivními diagnostickými metodami. V našich podmínkách se nejčastěji setkáváme se střeoevropskou klíšťovou encefalitidou (tick-borne encephalitis, TBE), enterovirovými meningitidami a neuroinfekcemi způsobenými herpetickými viry, z nichž se uplatní zejména virus herpes simplex (HSV) a virus varicella-zoster (VZV). U posledně jmenovaných máme výhodu v možnosti kauzální terapie, ale zejména v případě encefalitidy etiologie HSV1 nejsou výsledky uspokojivé a prognóza zůstává velmi závažná. Základním diagnostickým postupem je lumbální punkce s vyšetřením likvoru, etiologická diagnostika se velmi zpřesnila s rozšířením dostupnosti identifikace etiologického agens pomocí polymerázové řetězové reakce (PCR).

Klíčová slova: virové neuroinfekce, meningitida, encefalitida, děti.

Viral neuroinfections in childhood

In last years, the decline of bacterial meningitides can be noticed. However, in the case of viral neuroinfections, the same trend is not observed. Although the most of viral meningitides have a benign course, they rang among severe diseases of childhood age. The reasons are, among others, prolonged hospitalization and the necessity of invasive diagnostic methods. The most frequent viral neuroinfections occurred in the Czech conditions are the tick-borne encephalitis and meningitides caused by enteroviruses and herpesviruses. The herpes simplex virus (HSV) and the varicella-zoster virus are the most important from the last group. There is a benefit of existing causal therapy of herpesviruses, however (especially in the case of HSV1 etiology) the results are unsatisfying and the prognosis remains grave. The standard diagnostic procedure is based on lumbar puncture and cerebrospinal fluid examination. The identification of etiology is recently much more accurate because of the extensive availability of polymerase chain reaction technique.

Key words: viral neuroinfections, meningitis, encephalitis, children.

Úvod

V průběhu posledních několika desítek let dochází celosvětově ve spektru dětských onemocnění k významným změnám, na kterých se podílí faktory celospolečenského vývoje současně s rozvojem medicíny. Změny lze pozorovat jak ve frekvenci výskytu jednotlivých chorob, tak v jejich klinickém obrazu či posunu mezi jednotlivými věkovými kategoriemi. Stejný trend je patrný i u infekčních onemocnění, kde jsme navíc svědky vývoje i v oblasti mikrobiálního spektra a jeho podílu na etio-

logii infekcí, ať už díky rozvoji diagnostických metod nebo zastoupení dalších agens, nově vzniklých jako SARS-CoV-2, nebo nově rozšířených vlivem cestování a klimatických změn. Změnily se i neuroinfekce dětského věku. Ještě na počátku tohoto století jsme se u dětí poměrně často setkávali s purulentními meningitidami, z nichž zejména hemofilové prakticky vymizely po zavedení plošného očkování proti *Haemophilus influenzae B*. Sporadický výskyt meningokokových a pneumokokových neuroinfekcí je již rovněž ovlivňován vakcínací, na

snížení rizika sekundárních pneumokokových meningitid se navíc podílí i celkově velmi dobrá dostupnost komplexní lékařské péče. Za těchto okolností se virovým neuroinfekcím, jejichž výskyt se dlouhodobě nemění a nelze ho, s výjimkou TBE, dosud žádným opatřením efektivně ovlivnit, dostává více pozornosti.

Klinický obraz

Virové neuroinfekce bývají považovány za méně závažné a prognosticky příznivější než bakteriální infekce CNS, což obecně platí